

ΚΟΥΛΤΟΥΡΕΣ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Το περιοδικό antifa εκδίδεται κάθε δύο μήνες και ασχολείται με το ρατσισμό και το φασισμό στην Ελλάδα και διεθνώς.

Την αποκλειστική ευθύνη του περιοδικού την έχει η συντακτική του ομάδα (η οποία συμμετέχει ως τέτοια στις εκδόσεις antifa scripta). Αυτό σημαίνει πως για ό,τι γράφεται ή παραλείπεται να γραφτεί αποκλειστικά υπεύθυνη είναι αυτή και μόνο αυτή.

Πέρα από την ανάλυση και την αντιπληροφόρηση το περιοδικό antifa υποστηρίζει ενεργά το αντιφασιστικό κίνημα. Έτσι η συντακτική του ομάδα συμμετέχει στην αντιφασιστική συνέλευση autonome antifa.

Αν με κάποιο τρόπο αυτά που διαβάζετε εδώ σας φαίνονται ενδιαφέροντα, η ηλεκτρονική μας θυρίδα σας περιμένει: antifascripta@yahoo.com

Απρίλης 2016

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι από τη διαδήλωση που οργάνωσαν στις 23 Απρίλη η συνέλευση autonome antifa και ο πυρήνας antifa kallithea στη γειτονιά της Καλλιθέας

Οι Ιταλοί αυτόνομοι είπαν: η εργατική τάξη δεν είναι το Κόμμα, το συνδικάτο, ο λευκός αρσενικός εργάτης· η εργατική τάξη είναι η αυτονομία από τις μεσολαβήσεις, ο πολυεθνικός εργάτης-μάζα, το άμισθο νοικοκυριό¹. Οι Γερμανοί αυτόνομοι είπαν κι αυτοί: η εργατική τάξη δεν είναι οι Σοσιαλδημοκράτες, ο εργάτης-μάστορας κι η προτεσταντική ηθική· η εργατική τάξη είναι ο κόκκινος στρατός του Ρουρ, το απέραντο πληθειακό σώμα των περιπλανώμενων εργατών, των ανειδίκευτων, των asozialen, των καταναγκαστικώς εργαζόμενων, των πειρατών του Εντελβίτς². Οι Βρετανοί αυτόνομοι πρόσθεσαν: η εργατική τάξη δεν είναι η ψήφος σε εργατικά κόμματα ή το χαμηλό εισόδημα· η εργατική τάξη είναι σε ποια γειτονιά μένεις, τι ομάδα είσαι, τι μουσική ακούς³. Οι Σπουδές στο Γαλανόμαυρο πρότειναν: η εργατική τάξη δεν είναι το ΕΑΜ, τα ιστορικά σχήματα του Κορδάτου και το γράμμα του Ζαχαριάδη· η εργατική τάξη είναι οι δεκάδες χιλιάδες νεκροί του λιμού, οι επιταγμένοι εργάτες, οι αντιφασίστες του 1934, οι εξεγερμένοι του 1943, οι βουβοί και οι ανώνυμοι⁴. Εν ολίγοις: η εργατική τάξη δεν είναι μια μονοσήμαντη κοινωνική κατηγορία, δεν υπακούει σε ασάλινους νόμους, δεν φτιάχτηκε άπαξ· η εργατική τάξη είναι πολυποκειμενική και απειθαρχη, κυρίως όμως είναι ένας ζωντανός οργανισμός που φτιάχνεται και ξαναφτιάχνεται μέσα απ' την ανελέητη μάχη με τον ταξικό της αντίπαλο.

Οπωσδήποτε αυτές οι ιδέες δεν είναι βαριά θεωρία. Στις καλές τους στιγμές, οι αυτόνομοι μπόλιασαν την ταξική ανάλυση με τα εργαλεία του φύλου, της φυλής, της ηλικίας και των διαστρωματώσεων μέσα στο ίδιο το σώμα της εργατικής τάξης, για να καταφέρουν να ανατιμήσουν τα κομμάτια της τάξης, μαζί και τους ίδιους τους εαυτούς, που έμεναν έξω απ' τις καπιταλιστικές προτεραιότητες. Κι επίσης προσπάθησαν να εξετάσουν την ειδική πολιτιστική παραγωγή της εργατικής τάξης, την εργατική κουλτούρα, όχι ως δευτερεύουσας σημασίας, αλλά κατευθείαν ως κομμάτι της ταξικής ιστορίας, ως τρόπο συλλογικής αυτοαξιοποίησης. Από τη μια η εργατική τάξη παράγει τον δικό της πολιτισμό, τα δικά της τραγούδια, το δικό της λεξιλόγιο, τα δικά της φαγητά, τη δική της διασκέδαση, τους δικούς της γλωσσικούς και ηθικούς κώδικες. Κι από την άλλη, όλο αυτό το φάσμα της εργατικής κουλτούρας συνιστά ταυτόχρονα και μια υπόγεια τεχνολογία μοριακής και συλλογικής επιβίωσης.

Πάρτε για παράδειγμα την εποχή μας. Την ίδια στιγμή που οι κλασικές πολιτικές εκφράσεις της εργατικής τάξης, με άλλα λόγια η ένταξη σε κάποιο πολιτικό κόμμα, ο συνδικαλισμός, η συμμετοχή σε απεργιακές κινητοποιήσεις και σε διαδηλώσεις, γίνονται όλο και πιο αδιάφορες ή ακόμη και εχθρικές για τη συντριπτική πλειοψηφία των μελών της, η ταύτιση όλο και μεγαλύτερων κομματιών της

τάξης με κουλτούρες και πολιτιστικές «ταυτότητες» γνωρίζει μέρες δόξας. Η λαθροχειρία εδώ είναι τεράστια. Δεν υπάρχει πολιτιστική έκφραση που δεν είναι ταυτόχρονα και πολιτική έκφραση. Τη στιγμή που μιλάμε η καρδιά της μητροπολιτικής νεολαίας, η δημιουργικότητα και η φαντασία μεγάλων κομματιών της τάξης χτυπάει έξω κι ενάντια στην Πολιτική έτσι όπως μάθαμε να την εννοούμε μέσα από τριάντα χρόνια ιδεολογικού σαβουάρ βιβρ της Ελευθεροτυπίας. Οι «φοβεροί και τρομεροί» χούλιγκανς, οι «αυτοαναφορικοί» χιπχοπάδες, οι προλεταριακές «συμμορίες» που διεκδικούν τα πάρκα και τις πλατείες των γειτονιών της Αθήνας κι ένα κάρο άλλες εργατικές φιγούρες που στοχοποιούνται απ' τα μήντια κι απ' τ' αφεντικά είναι μερικά μόνο από τα παρατσούκλια που παίρνει η εργατική τάξη, καθώς η ιστορία προχωράει. Οι χούλιγκανς, οι χιπχοπάδες, οι αλήτες της πλατείας είναι μορφές με τις οποίες συντίθεται η τάξη πολιτικά, είναι μορφές που προσλαμβάνει η ανάγκη της εργατικής τάξης να έχει τις δικές της κοινότητες, τα δικά της σημεία αναφοράς, τη δική της καθημερινότητα.

Αυτή η «τάση» δεν είναι δίχως την εξήγησή της: οι κουλτούρες του δρόμου (η οπαδική ταυτότητα, οι μουσικές «υποκουλτούρες», η δομή που είναι λίγο παρέα και λίγο συμμορία) είναι ταυτότητες, τρόποι συμπεριφοράς και εκφράσεις της εργατικής κουλτούρας, οι οποίες προσφέρουν στο φορέα τους μια υπόγεια ανατίμηση. Οι κουλτούρες της εργατικής τάξης είναι ένας πλάγιος τρόπος για να βρει κανείς τους ομοίους του, να μιλήσει και να αντέξει τη σκληρή καθημερινότητα, να κάνει πλάκα, να πλακωθεί ή να την πει στις υπόλοιπες φυλές της μητρόπολης, να την πέσει στην αστυνομία, να νιώσει ότι, παρόλο που όλα τα στόματα του λένε ότι είναι για πέταμα, τελικά δεν είναι και τόσο για πέταμα, ότι η μοναξιά του τελικά δεν είναι και τόσο ατομική του υπόθεση. Ο λόγος που συνήθως αυτές οι κουλτούρες δεν αναγνωρίζουν στον εαυτό τους μια εργατική προέλευση δεν οφείλεται τάχα σε κάποιου είδους απέχθεια προς την ταξική ανάλυση, ούτε φυσικά πρόκειται για αδυναμία κατανόησης της ταξικής πραγματικότητας. Από τη μία τα ευκόλως εννοούμενα παραλείπονται: κανείς δε νιώθει την ανάγκη να τονίζει κάτι που του συμβαίνει κάθε ημέρα. Κι απ' την άλλη, οι κουλτούρες του δρόμου αποτελούν απτή παραδοχή ότι μόνη της η αναγνώριση πως ανήκουμε στις κατώτερες τάξεις είναι απλώς ξενέρωτη, πικρή και σκληρή. Κι ότι ο τρόπος για να γίνει ετούτη η πικρή κατάσταση κάπως πιο υποφερτή περνάει μέσα απ' τη σύνδεσή της με το χιούμορ, το μίσος, την αίσθηση της κοινότητας, την αυτοέκφραση, την αδρεναλίνη.

Αλλά η εργατική τάξη δεν είναι η μόνη που βγάζει παρατσούκλια στον εαυτό της. Παράλληλα, το κράτος κι

Ραπ αυτοέκφραση σε πάρκο της Καλλιθέας

οι μπάτσικοι μηχανισμοί του υιοθετούν την ίδια πρακτική, την αντιστρέφουν και τη χρησιμοποιούν ως όπλο εναντίον μας. Το ιδεολογικό κομμάτι των μπάτσων ενδιαφέρεται για τις κουλτούρες της εργατικής τάξης, τις μελετά με το μικροσκόπιο της δημόσιας τάξης, κοιτάει τις ευαίσθητες ισορροπίες που φέρουν εντός τους και προσπαθεί να εστιάσει στις απολήξεις της εργατικής υποκειμενικότητας που είναι πιο εύκολα ποινικοποιήσιμες, προκειμένου τελικά να επιτεθεί στην εργατική τάξη στο σύνολό της. Κι είναι απ' αυτή τους την έγνοια που οι ειδικοί της δημόσιας τάξης ψάχνονται με τους τρόπους που διασκεδάζουμε, με τους κώδικες συμπεριφοράς μας, με το τι κάνουμε στον ελεύθερο χρόνο μας, με τη σεξουαλική μας ζωή, τροφοδοτώντας μια σειρά από «έρευνες», «στατιστικές», «ρεπορτάζ» που ανηρουν για τους «υψηλούς δείκτες εγκληματικότητας» στις εργατικές γειτονιές, για τη «βία των χούλιγκανς», για τα υψηλά επίπεδα κατανάλωσης ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ, για τον «ανθυγιεινό τρόπο διατροφής» μας, το πόσο λίγο ή πόσο πολύ γεννάμε κλπ κλπ. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι, καθώς η καπιταλιστική κρίση εξελίσσεται, οι τρόποι με τους οποίους η εργατική τάξη συλλογικοποιείται κι αμύνεται τίθενται στο επίκεντρο της αστυνομικής πίεσης. Η πίεση αυτή είναι εμπειρικά αισθητή από όποιον κι όποια αράζει τα βράδια σε πλατείες, από όποιον πάει στο γήπεδο τις Κυριακές, από όποιον πίνει μπάφους ή κάνει γκράφιτι, από όποιον είναι αναγκασμένος να τη βγάξει με λίγα.

Καθώς μιλάμε η πηγαία δυσφορία μεγάλων κομματιών της τάξης απέναντι στην υλική και διανοητική τους υποτίμηση, την αστυνομική τους επιτήρηση και τη συναισθηματική τους απονέκρωση δημιουργεί ένα κοινό γλωσσικό κώδικα, μια υπόγεια κοινότητα. Οι μορφές οργάνωσης αυτής της κοινότητας είναι ξανά καινούριες. Δεν είναι σκέτα πολιτιστικές, ούτε είναι σκέτα πολιτικές. Είναι αυτό που αντιστοιχεί στον καιρό και στον τόπο μας.

¹ Σχετικά μπορεί να διαβάσει κανείς: Νάνι Μπαλεστρίνι, *Τα Θέλουμε Όλα*, Στοχαστής, 2006, Selma James και Mariarossa Dalla Costa, *Η Δύναμη των Γυναικών και η Κοινωνική Ανατροπή*, no woman's land, 2008, Sergio Bologna, *Ναζισμός και Εργατική Τάξη*, antifa scripta, 2011.

² Βλέπε κυρίως Karl Heinz Roth και Angelika Ebbinghaus, *Die andere Arbeiterbewegung*, TrikontVerlag, 1974, υπό έκδοση από το Αρχείο 71. Επίσης Detlev Peukert, *Volksgenossen und Gemeinschaftsfremde: Anpassung, Ausmerze und Aufbegehren unter dem Nationalsozialismus*, Bund Verlag, 1982.

³ Εδώ Martin Lux, *Antifascist '77*, antifa scripta, 2008. Επίσης *Class War: A Decade of Disorder*, Verso, 1991 και *Bash the Rich: True Life Confessions of an Anarchist in the UK*. Όλα τα παραπάνω είναι άμεσα ή έμμεσα επηρεασμένα από το E.P. Thomson, *The Making of the English Working Class*, Vintage Books, πρώτη έκδοση 1963.

⁴ Δείτε το *Ο ελληνικός φασισμός στο Μεσοπόλεμο: περί της ιστορίας του φασισμού και της σημερινής της χρήσης*, τόμος Α', antifa scripta, 2013 καθώς και τα κείμενα Τι ήταν και τι ήθελαν το ΕΑΜ και ο ΕΛΑΣ (έλα ντε!) μέρος Α' και Β'.

σημειώσεις

Τι έβαζε με τον Βέρνερ φον Μπράουν και τον Μάικ Μινιόλα

Σκίτσο Άνω: 1944. Ο μικρός καλός δαίμονας Χέλμπόι ανακαλύπτεται από την Υπηρεσία Παραφυσικών Δραστηριοτήτων του αμερικανικού στρατού. Στα χρόνια που ακολούθησαν ο Χέλμπόι εκπαιδεύθηκε, εντάχθηκε στην αμερικανική κοινωνία και άρχισε να βοηθάει την Υπηρεσία Παραφυσικών Δραστηριοτήτων στο κυνήγι των τεράτων που απειλούν τον αμερικανικό τρόπο ζωής. Αυτά στο κόμικ του Μάικ Μινιόλα, «Χέλμπόι».

Φωτό Κάτω: 1945. Το γερμανικό κράτος έχει διαλυθεί. Ο ειδικός της πυραυλικής τεχνολογίας Βέρνερ φον Μπράουν ανακαλύπτεται από μέλη της «Επιχείρησης Συνδετήρας» του αμερικανικού στρατού. Η «Επιχείρηση Συνδετήρας» είχε αναλάβει το έργο της ανεύρεσης ναζί επιστημόνων και της στρατολόγησής τους για λογαριασμό του αμερικανικού κράτους. Στα χρόνια που ακολούθησαν, ο Βέρνερ φον Μπράουν εντάχθηκε στην αμερικανική κοινωνία και έγινε υπεύθυνος του αμερικανικού πυραυλικού προγράμματος. Θεωρείται ο υπεύθυνος για την νίκη των ΗΠΑ στην κούρσα προς το φεγγάρι. Βασικά όμως είναι ο υπεύθυνος για την ανάπτυξη της δυνατότητας μεταφοράς πυρηνικών κεφαλών με πυραύλους, δηλαδή για μεγάλο μέρος της σημερινής τεχνικής όψης των διακρατικών ανταγωνισμών.

Προφανώς ο Χέλμπόι είναι αυτός με το πέτρινο χέρι.

Προφανώς ο φον Μπράουν είναι αυτός με τον γύψο.

Οπότε απαντιούνται διάφορα ερωτήματα:

1. Που διάολο τη σκέφτηκε τη φάση με το πέτρινο χέρι του δαίμονα.
2. Γιατί ο Χέλμπόι φοράει καμπαρντίνα.
3. Από πού προέρχεται το αρχέτυπο του «φιλικού δαίμονα».

4. Από πού προέρχεται το αρχέτυπο του ναζί επιστήμονα, των ναζί ζόμπι και των ναζί οπαδών του Κθούλου.

5. Πόσο καλό κάνει στους καλλιτέχνες να ανοίγουν και κανα βιβλίο.

6. Η δύναμη της κάτω εικόνας που την κάνει άξια αντιγραφής στην άνω εικόνα: Σκληροί άνδρες με καμπαρντίνες, άνδρες αποτελεσματικοί που έφεραν εις πέρας την αποστολή που τους ανατέθηκε. Ακόμη και αν δεν τους θυμάται κανένας, η λησμονιά τους έχει και μια αναστροφή όψη. Ξεχασμένοι όλοι τους στον κυκεώνα των ιστορικών γεγονότων, και όμως, τόσο άξιοι για θύμηση μέσω του είδους της επιτυχίας τους. Εμείς γνωρίζουμε το μέγεθος της επιτυχίας τους, γνωρίζουμε ότι οι πράξεις τους θα αλλάξουν τον κόσμο· λόγω της στρεβλής μας αντίληψης για την ιστορία, μας δημιουργείται η εντύπωση ότι και αυτοί το ξέρουν με ίση ήρεμη σιγουριά. Όπως όλες οι στραβά διαβασμένες φωτογραφίες, έτσι και ετούτη εδώ είναι μια προβολή του νικηφόρου παρόντος στο παρελθόν. Φυσικά αυτό που εκπέμπεται από το στραβό μας διάβασμα είναι ο πατριωτισμός· μια νέα μορφή του «άγνωστου στρατιώτη» για χρήση στον μεταπυρηνικό κόσμο.

Συνεπώς

7. Τι εννοεί ο Μπρεζίνσκι όταν αποκαλεί την πολιτισμική παραγωγή των ΗΠΑ «soft power».